

Prispeval Barbara Žvirc
Sobota, 18 Oktober 2008 13:00

Bavarskega pisatelja in dramatika **Patricka Süskinda** (roj. 1949), ki ga slovensko bralstvo pozna predvsem po svetovni knjižni (in filmski) uspešnici

Parfum

(Perfume: The Story of a Murderer), prvič izdani leta 1985, v tokratnem delu, kratki zgodbi

Zgodba gospoda Sommerja

z letnico izdaje 1991, spoznamo kot subtilnega zapisovalca povojnega časa.

Nemška stvarnost je v povojnih časih dihala pritajeno, mogoče celo samo ponoči, ko so se strahovi in izkušnje zilili s temino mraka in prevzeli oblike zbledelih senc dneva. Glavni lik zgodbe, gospod Sommer, je tako v knjigi predstavljen kot opomin na preteklost in kot predstava človeka – posameznika, ki v svoji stiski išče načine, kako se vsaj za trenutek otresti, če že ne pozabiti na strašljive podobe vojnih grozot. S svojo dolgo, suho in krhko postavo je zmeraj na poti. Zmeraj hiti, in čeprav nima nikakršnih opravkov, se mu zmeraj mudi. In komaj kdaj se ustavi. Kot njegov kontrast se v otroško naivni zgodbi pojavi deček, ki se mu zdi, da bi lahko, če bi se malo potrudil, letel. Njegovi poskusi in razlage letenja se bralcu prvič odkrijejo že na začetnih straneh knjige in skozi pripoved vse do konca ostanejo v tesni bližini bralca.

Dolgi opisi, sprehajanje od ene k drugi temi in vmesi dolgi in natančni opisi, se na prvih straneh knjige zdijo mogoče malce nepotrebni, vsiljeni, vendar se na naslednjih straneh izkaže, da je avtor prav z njimi želel ustvariti jezik pripovedovanja kot smo ga vajeni pri otrocih. Ti pri svojih razlagah preskakujejo teme ter dodajajo dolge opise. Na tak način želijo pritegniti poslušalca, vendar se v veliko primerih zazdi, da se s tem le oddaljujejo od resnične teme pogovora. Vendar Süskindu uspe s takšnim načinom bralca pritegniti in obdržati, mogoče celo usmeriti njegovo zanimanje. K temu pa dosti pripomorejo tudi hudomušne in kot zmeraj fantastične ilustracije Sempéja, ki humorom zgodbam, tankočutno pomešanim z odenki tragike, pričarajo skoraj otipljive podobe.

Večno hiteči gospod Sommer prehodi stotine kilometrov in vaščani se ga že od nekdaj spominjajo kot bežečega starca. V njihovih življenjih, ki so v času po vojni osredotočena zgolj na prihodnost ter v njihovi zaverovanosti v lasten vsakdan, je gospod Sommer zanje pač nekdo, ki so ga vajeni videvati. Ki je tam, oziroma beži mimo. V vsakršnem vremenu. Isto opravljen, s klobukom, nahrbtnikom in pohodno palico, ki se zdi kot tretja noga. In z istim namenom ubežati bremenu spomina, ki pa je za njegove sovaščane pokopan pod debele plasti lastnih skrbi.

Njegova skrivnost bi za zmeraj ostala prikrita, če ga nekega dne ne bi opazil droben deček, ki v želji po letenju spleza na drevo, pod katerega se nič hudega sluteč opoteče gospod Sommer v trenutku, ko ga neizbrisna in pretkana preteklost grozeče dohiti. Čepeč visoko v krošnji drevesa, »leteči« deček opazuje starca v tresljajih in krčih, kako se ležeč na gozdnih tleh spopada s temnimi spomini. Čeprav mu podrobnosti in razlogi starčkovega stanja v njegovi otroškosti in neomadeževanosti niso popolnoma jasni, spozna, da je gospod Sommer drugačen od pripovedovanj in šepetanj vaščanov in drugačen od tiste podobe, ki mu je ostala v spominu

Prispeval Barbara Žvirc
Sobota, 18 Oktober 2008 13:00

od njunega edinega »bližnjega« srečanja nekega nevihtnega popoldneva. Da za njegovo hitenje in bežanje obstaja dobra razlaga, ki pa mu še ni čisto jasna in razkrita. In ki zagotovo ni norost.

»Leteči« deček dneve pozneje spet naleti na gospoda Sommerja. Tokrat pred jezerom, kjer starec tiho stoji in strmi v vodno odejo. Čisto tiho ga opazuje in v mislih premleva podobe tistega čudnega dne, ko je starčka opazoval z višine, z drevesa. Potuhnjen na obrežju, se ne gane niti takrat, ko gospod Sommer s svojim dolgim temnim plaščem in tankimi nogami zakorači v še temnejšo vodo. Ne zakriči niti takrat, ko se gospod Sommer počasi oddaljuje zmeraj globlje v temine jezera. Ne steče po pomoč niti takrat, ko vodna gladina popolnoma zagrne gospoda Sommerja in od njega ostane le klobuk, ki kakor ladjica počasi pluje na drugi breg jezera. Spozna pa, da starec ni le želel prečiti jezera in na drugi strani nadaljevati svoje poti, kot se mu je zazdelo, ko ga je prvič opazil, temveč je želel utopiti grabežljive sence vztrajne preteklosti. To pa je lahko storil le tako, da je utopil sebe.

In naslednji dan ter dneve za tem, ko se vaščani sprašujejo, kaj se je zgodilo s hitečim starcem, je »leteči« deček še zmeraj tiho. Samo on ve za skrivnost gospoda Sommerja. Za njegovi dve skrivnosti. Ne ve pa, katera izmed njiju je strašnejša. To bo spoznal šele čez leta.

Knjiga gospoda Sommerja je po eni strani droben in tenkočuten opomin, da nekateri ljudje v svoji lastni zaverovanosti ne opazimo sveta okoli sebe in po drugi drzen opomin, kaj se zgodi takrat, ko se preteklosti ne znamo izogniti in se ji vdamo. Je pa tudi optimističen poskus nauka, da se z iskrenimi otroškimi očmi vidi daleč. Tudi onkraj navad in zaverovanosti vase.

Ocena:8/10